

SICACO 2015, SEUL (Koreja)

Grand Prix Nikola Listeš, tema: PRIMITIVAN I MODERAN ŽIVOT

5th International Turhan Selcuk
Cartoon Com, Milas 2015 (Turska)
Prva nagrada Mojmir Mihatov

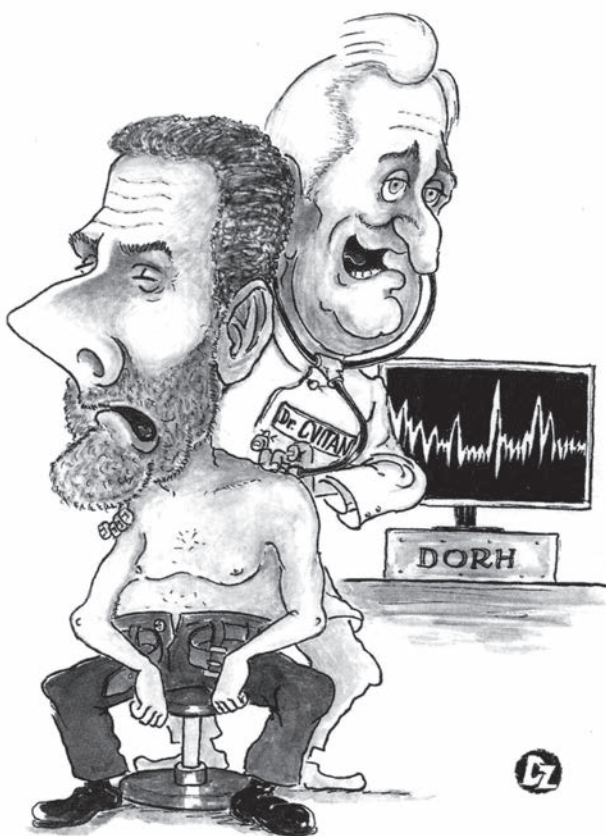
STRUMICA 2015 (Makedonija)
Srebrna Plaketa Slobodan Butir

TABRIZ 2015 (Iran)
Treća nagrada Borislav Hegeđušić
tema: KULTURA

SADRŽAJ

- 4 **Karikatura u "Zvonimiru"**
- 5 **Zagrebačka smotra političke karikature**
- 6 **20. Međunarodna izložba karikatura Zagreb 2015**
- 7 **Nikola Listeš**
- 8 **Karikatura u Solinu i Zadru**
- 12 **40 godina FELIX-a**
- 14 **Međunarodne izložbe u Osoru i Sisku**
- 15 **Marijo Rosanda: Škovacera**
- 16 **Charlie Hebdo**
- 18 **Karikatura u međunarodnim vodama**
- 20 **Izložba karikatura Nataše Rašović**
- 21 **Mogu li Nijemci biti duhoviti?**
- 22 **ODJECI S FESTIVALA**

1. Zagrebačka smotra političke karikature
Nagrada Zoran Duniskvarić

IMPRESSUM

Izdavač:
Hrvatsko društvo
karikaturista
Savska 100
10000 Zagreb

Telefon:
(01) 4923 673
(samo četvrtkom
od 19 do 21 sat)

E-mail:
hrvdrukar@gmail.com

Broj računa (IBAN):
HR2823600001101453975
kod Zagrebačke banke

Glavni urednik:
Zdenko Puhin

Grafički urednik:
Predrag Raičević

Uredništvo:
Marijan Pavečić
Milan Lekić
Damir Novak
Davor Trgovčević
Nikola Plečko
Krešimir Kveštek

Dizajn i prijelom:
MEDIAVEKTOR
Studio za
grafičko oblikovanje

KARIKATURA U „ZVONIMIRU“

U galeriji MORH-a „Zvonimir“ u Zagrebu, Bauerova 33, u utorak, 15. rujna 2015. istovremeno su otvorene dvije izložbe, GODIŠNJA IZLOŽBA KARIKATURA ČLANOVA HDK i IZLOŽBA BELGIJSKE KARIKATURE.

Sredinom rujna u galeriji Zvonimir otvorene su istovremeno dvije izložbe: izložba članova HDK i izložba belgijske karikature. Na žalost, broj posjetitelja nije zbog toga bio duplo veći nego čak i nešto manji nego posljednjih godina, ali među njima je bilo i nekoliko djelatnika belgijskog veleposlanstva.

Izložbu su otvorili ambasador Kraljevine Belgije u RH Philippe Benoit, predsjednik HDK Davorin Trgovčević i član IO HDK i predstavnik HDK u FECO-u Nik Titanik.

Osim skromnog domjenka gosti su povodom 30-og rođendana HDK počašćeni i besplatnim portretnim karikaturama koje su vrijedno, brzo i kvalitetno radili Ana Gezi, Milan Lekić,

1. Zagrebačka smotra političke karikature
Nagrada Nik Titanik

ZIELONA GORA 2015, Poljska
Treća nagrada Borislav Hegedušić, tema: poslovni put

Krešimir Kveštek i Ivan Sabolić.

Izložba BELGIJSKE KARIKATURE je dogovorena i organizirana u suradnji sa Rudyem Gheysensom, predsjednikom Europskog centra karikature iz Kruishoutema, u sklopu kojeg se nalazi i centar za promicanje karikature kao jednog od nezaobilaznih današnjih oblika umjetnosti.

Izložba predstavlja 10 ponajboljih belgijskih karikaturista, a svi su bili pobjednici odnosno dobitnici nagrada i priznanja na raznim međunarodnim festivalima karikature: O-SEKOER, Luc Vernimmen, Luc Vermeersch, Stefaan Provijn, Jan Dufour, Tony Houbrechts, Ludo Goderis, Nikola Hendrickx, Constantin Sunnerberg, Norbert Van Yperzeele.

Na GODIŠNJOJ IZLOŽBI KARIKATURA ČLANOVA HDK, društvo je ponovno iskoristilo priliku da predstavi veliki broj hrvatskih autora (47), one najpoznatije koji objavljuju karikature u dnevnom tisku ali i one manje poznate koji objavljuju karikature u lokalnim listovima.

ZAGREBAČKA SMOTRA POLITIČKE KARIKATURE

U Muzeju za umjetnost i obrt krajem listopada otvorena je 1. Zagrebačka smotra političke karikature na temu: Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i njegova Gradska uprava. Na 1. Zagrebačku smotru političke karikature pristiglo je 80 karikatura od 37 različitih autora. Nagrađeno je deset autora: pokojni Ivan Haramija, Nataša Rašović, Oton Anton Reisinger, Nik Titanik, Zoran Duniskvarić, Ivan Jambrešić, Dragutin Dado Kovačević, Josip Kovačević, Davorin Trgovčević i Branko Ilić. Priznanje je primio karikaturista iz Slovenije Milan Alašević.

Karikature su zaintrigirale posjetitelje jer opisuju situaciju godinu dana od njihova nastanka i događaja koji su lani spriječili otvaranje izložbe. Ona je trebala biti otvorena lani u listopadu u zgradi Gradske uprave, no gradonačelnik je dan prije bio priveden, a policija nije dopustila postavljanje izložbe.

Organizator izložbe Ivica Palatinuš zahvalio je Bandiću što je dao podršku karikaturistima da se smiju na njegov račun i naglasio da izložba predstavlja premijernu smotru političke karikature na ovim prostorima, a želja je organizatora da postane tradicionalna smotra šaljivih prikaza političara i njihovog ponašanja prema narodu koji ih je izabrao.

„Velika je šteta što je karikatura u nas gotovo iščezla iz svih medija i što u Hrvatskoj nema ni jednog humorističnog lista. Upravo je zato ova Smotra važna i vrijedna, jedino nas još izložbe karikatura mogu približiti tom iznimno

zahtjevnom načinu izražavanja koji u konačnici mora stvoriti dojam potpune lakoće postojanja. Unatoč tome što je uvriježeno mišljenje kako je najteže prihvatiti šalu na vlastiti račun, ja sam sretan što danas mogu biti ovdje i zajedno se s vama smijati radovima na ovogodišnju temu smotre, prihvaćajući jedan drugi i drugačiji pogled na ono što mi u Gradskoj upravi doživljavamo kao mukotrpan rad za boljitak našeg društva.“ – rekao je Slavko Kojić na otvaranju Smotre.

U listopadu 1827. godine nastala je prva politička karikatura u Hrvata, prilikom boravka ugarskog palatina, nadvojvode Josipa u Zagrebu, te ga prikazuje u kočiji sa zagrebačkim biskupom Maksimilijanom Vrhovcem, a kočiju vuku dva velikaša i dva građanina. Od tih davnih dana novo razdoblje hrvatske karikature počinje izlaskom zagrebačkih "Kopriva" 1906. godine. Nakon desetak humorističkih novina i magazina među posljednjima je ugašen "Kerempuh" a jedino utočište karikaturistima su humorističke rubrike dnevnih novina.

„Kad je krenula demokracija '91. godine mislili smo kreću i dobra vremena za karikaturu jer će se moći svašta reći. I to je točno, danas se može svašta reći, ali se nema gdje objaviti“, istaknuo je Davorin Trgovčević, predsjednik Društva hrvatskih karikaturista.

1. Zagrebačka smotra političke karikature
Nagrada Davorin Trgovčević

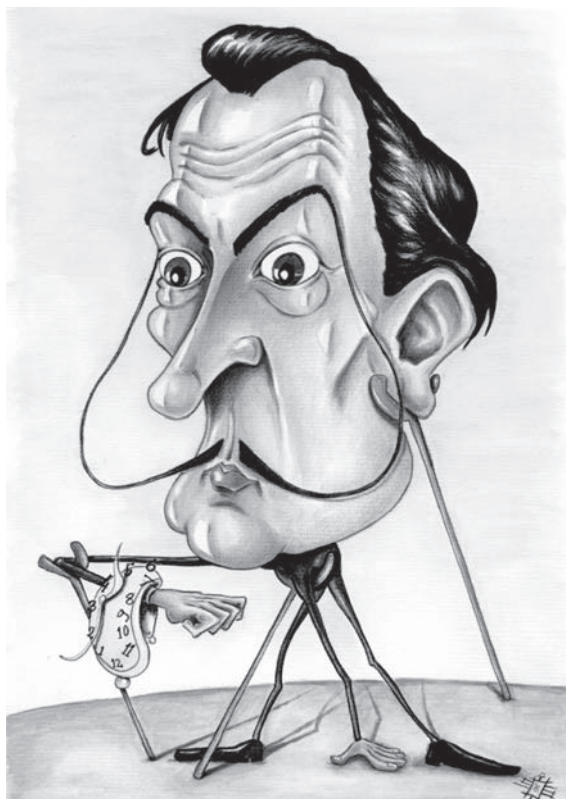
1. Zagrebačka smotra političke karikature
Nagrada Ivan Haramija (1946. – 2014.)

20. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURA ZAGREB 2015

Nakon niza izložaba u organizaciji HDK početkom godine (Garden Mall, Muzej Prigorja-Sesvete, Ivanić Grad, Oroslavje i Zadar) društvo je nastavilo s intenzivnim radom i izložbenim aktivnostima pa je 26. svibnja otvorilo tradicionalnu međunarodnu izložbu karikature ZAGREB 2015 na temu SLIKARSTVO u galeriji Klovićevi dvori. Međunarodna izložba karikatura je i ove godine postavljena u atraktivnom izložbenom prostoru Klovićevih dvora gdje je predstavljeno oko 90 najkvalitetnijih radova od 538 pristiglih, koje je poslalo 263 karikaturista iz 47 zemlje svijeta.

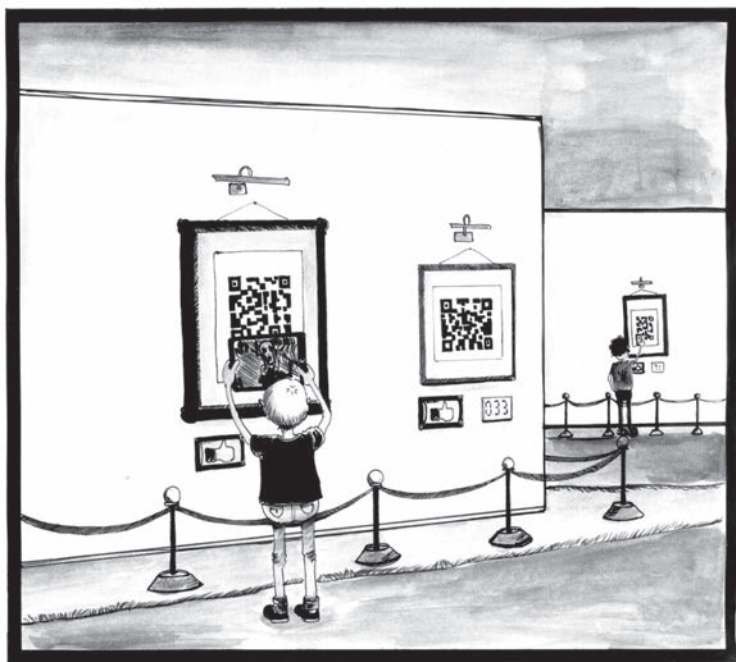
Izložba je otvorena u prisutnosti velikog broja uzvanika, a o izložbi i nagradama govorili su predsjednik HDK Davorin Trgovčević, Jasmina Bavoljak v.d. ravnateljica Galerije Klovićevi dvori i predsjednik Ocjenjivačkog suda Frano Dulibić. Prvu nagradu ovogodišnje, 20. Međunarodne izložbe karikatura Zagreb, koja se otvara u utorak na temu "Slikarstvo" u Galeriji Klovićevi dvori, osvojio je bugarski autor Nikolay Arnaudov. Dobitnik druge nagrade je Musa Gumus iz Turske, treće Pavel Constantin iz Rumunjske, dok su posebna priznanja osvojili Ivan Sabolić i Darijan Kučko iz Hrvatske, Vjekoslav Bojat iz Crne Gore, Oleksy Kustovsky iz Ukrajine i Klaus Pitter iz Austrije.

Po riječima Davorina Trgovčevića, predsjednika Hrvatskog društva karikaturista, kada neka izložba ili festival dočeka dvadeseti rođendan, može se govoriti o dugovječnosti i tradiciji, a iako u svijetu postoje festivali koji

20. MIK Zagreb 2015

Posebno priznanje Ivan Sabolić, tema: slikarstvo

20. MIK Zagreb 2015

Posebno priznanje Darijan Kučko, tema: slikarstvo

su zašli u četvrto desetljeće života, mnogi koji su počeli s puno većim novčanim i drugim resursima nisu uspjeli doživjeti niti punoljetnost.

Hrvatsko društvo karikaturista ponosno je što je malu izložbu karikature, koja je nastala kao popratna manifestacija zagrebačkog Festivala animiranog filma, uspjelo dovesti do festivala koji je prepoznat među kolegama karikaturistima u svijetu i koji mu se svake godine vraćaju dokazujući pritom da visina nagrade nije niti jedini, niti presudni motiv za sudjelovanje, ustvrdio je u predgovoru kataloga.

O pobjednicima je odlučivao Ocjenjivački sud u sastavu Frano Dulibić, Antonio Picukarić, Nataša Rašović, Davorin Trgovčević i Milan Lekić.

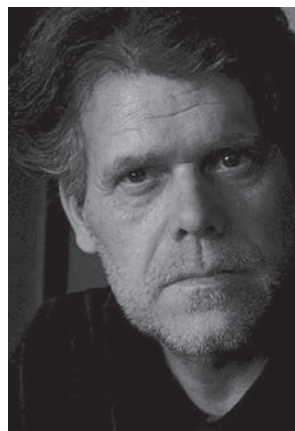
OTAC I SIN U LIKOVNOJ KULTURI

Otac i sin. Za sebe će kazati kako su ista država, ali dva različita ministarstva. Običica su u likovnoj kulturi, ali u različitim "resorima". Nikola Listeš, karikaturist, i sin Ivan Listeš, slikar koji je sredinom ljeta imao svoju desetu samostalnu izložbu u hotelu "Split" u Podstrani.

Stariji Listeš, koji je svojedobno radio i za "Slobodnu", sa svojim je karikaturama obišao svijet. U Hrvatskoj je osvojio čak četiri Oskarike za najnagrađivanijeg člana Hrvatskog društva karikaturista na međunarodnim festivalima, a nemali broj nagrada na njegovim policama stigao je iz inozemstva. Završio je srednju aranžersku školu u Splitu. Crteže i karikature objavljuje od svoje desete godine u brojnim listovima u zemlji i inozemstvu. Svoj prvi strip "Scando" nacrtao je 1982. godine, a nakon toga uslijedio je strip za Disney Co. namijenjen francuskom tržištu.

Autor je prvog hrvatskog stripa o Domovinskom ratu "Super Hrvoje", koji je 1992. objavljen u izdanju "Nedjeljne Dalmacije". Poznat je po političkim stripovima "Humanoidi" i "Dioklecijančići", te karikaturističkim rubrikama "Čakum-pakum" i "Sedmo čulo". U Australiji je ilustrirao dječju knjigu o kornjači "Eko" za nakladnika "Batbooks". Listeš je danas u svjetskom vrhu karikature, satiričar iz Kaštela uvijek je spreman aktualnu građu pretočiti u crtež i duhovitu dosjetku.

- Sa stripom i karikaturom sam bio svugdje po svijetu, to su dragocjena druženja s kolegama. Od hrvatskih kolega iznimno cijenim Davora Štambuka, Ota Reisingera, Marka Ivića koji organizira festival karikature u Solinu. Danas je karikature jako malo u hrvatskim medijima. Jednom mi je prilikom Mladen Vuković s Radio Splita kazao kako je za vrijeme Tuđmana izlazilo 17 humorističnih listova. Nisam mogao vjerovati. I stvarno jest. Sve ih je on uredno pobrojio. Što želim kazati: danas nemamo ništa osim maškadura.

INTERVJU U IRAN CARTOON MAGAZINU

Koja je vaša prva satirička karikatura?

Ne mogu se sjetiti što je to bilo, ali sam prilično siguran bilo je to tijekom pohađanja srednje škole. To su bile uglavnom karikature mojih profesora.

Kada ste počeli svoj profesionalni rad?

Mislim da je to bilo u kasnim sedamdesetim godinama prošlog stoljeća, u nekim lokalnim novinama.

Vaša prva nagrada?

Mislim da je to bilo 2002. godine u Portu, Honorable Mention, bio sam oduševljen kad sam dobio nagradu.

Kako pronalazite nove ideje?

Gledajući televiziju, uglavnom vijesti i glupe političke emisije.

Jeste li ikada bili član žirija na festivalima karikature?

Puno puta. To je vrlo težak posao.

Tko je za vas najbolji iranski karikaturist?

Volim umjetnost Mahmood Azadnia. Veliki kolorista, a tu je i legendarni Kambiz Derambakhsh.

Mislite li da umjetnik može zaraditi dovoljno novca stvaranjem karikatura?

Novac, Što je to ...?

Koje je tvoja razmišljanje o crnom humoru?

Nisam baš veliki ljubitelj crnog humora.

Tko je najbolji umjetnik u crnom humoru?

Volim radove Dona Martina.

Cijeli intervju možete pogledati na <http://www.irancartoon.com/interview-with-nikola-listes-croatia-by-irancartoon/#>

SOLIN, SMIJEH ZA BOLJI SVIJET

Je li karikatura doslovno mrtva, kako se čini po domaćim tiskovinama? Živi li možda neki drugi, tajni život? Može li se humorom ratovati za istinu? Spašavaju li crtani vic od smrti nove demokracije, nastojanja ljudi ispred vremena u civilizacijama koje timare malo toga civilizacijskoga? Kako se uopće karikatura odnosi spram zala, vjerskih i krvavih obračuna, represija totalitarizama? Koliko je karikatura benigna iz ovih perspektiva, koliko opaka u dnevno-političkoj praksi multikulturalnih sredina?

Neka su to od pitanja koje se već godinama vuku u glavama ljudi što se legitimiraju karikaturistima, vidovnjacima koje nitko ne razumije ili barem ne sluša njihova crnohumorna predviđanja, iskazana rezignacijom i rođena u nemoći da se išta može promijeniti. Može li se svijet još uopće smijati nevoljama koje ga rastaču? Bio bi to okvir ili sažeta preporuka 11. međunarodnom festivalu karikature Solin 2015., otvorenom u Domu kulture Zvonimir. Ovogodišnja priredba okupila je sudionike iz 48 zemalja, koji su na natječaj poslali 903 rada. Glavna je tema, kao i do sada, bila arheologija, a ostatak se odnosio na neuralgične svjetske teme. Ovogodišnji Grand Prix pripao je Mojmiru Mihatovu.

Karikatura nije mrtva, istina, živi alternativno po portalima i nebrojenim festivalima solinskog tipa. Domaći je listovi i dalje ne razumiju u potpunosti, a i autori ne pogađaju srž, ne inzistiraju na angažmanu, zavedeni autocenzurom naginju uopćenosti. A karikatura, vidi se iz solinskih osmatračnica, može biti i kritična i ubojitija od svih nepravdi, terora, zločina, strava i užasa kojima svjedočimo. Crtačke velesile i dalje ostaju ondje gdje se glas naroda još slabo čuje, bilo od prosvjeda s ulica ili gruvanja s bojišta... Zvijezde dolaze iz Ukrajine, Irana, Sirije, Rusije, Kine, Emirata... Europa i dalje uglavnom šuti, obraz joj moguće osvijetla Bugarska i Rumunjska. Najposlije i tragedije nisu tabui, solinska nas priredba upozorava da pravda stiže sporo, ali i da uložene žrtve u bolje sutra zaslužuju pijetet.

Svaka čast, Solinjani, no da se razumijemo; skromne financijske okolnosti, bez obzira na razumijevanje lokalnih vlasti i nevjerovatan mar organizatora, napose prvog čovjeka festivala karikaturista Marka Ivića, nedovoljni su da se učini ozbiljniji iskorak koji bi parirao najmoćnijim svjetskim priredbama ovoga tipa.

Igor Brešan, Slobodna Dalmacija

17th PortoCartoon World Festival (Portugal)
Počasno priznanje Mojmir Mihatov

ZADAR JE ODAO PRIZNANJE KREACIJI, MAŠTOVITOSTI I IDEJI

Prostor između Kazališta lutaka Zadar i crkve sv. Dominika bio je poprište još jednog događaja u sklopu ovogodišnjih Eko dana. Dvije izložbe postavljene su u neposrednoj blizini te otvorene u isto vrijeme. Izložba fotografija učenika osnovnih i srednjih škola Lice (u)lice, postavljena je u crkvi sv. Dominika, a u predvorju Kazališta lutaka Zadar postavljena je izložba karikatura članova Hrvatskog društva karikaturista na temu Grad. Zašto dvije izložbe u isto vrijeme i u neposrednoj blizini, odgovorio je Tomislav Grbin, ravnatelj Prirodoslovno grafičke škole, organizatora Eko dana.

- Danas odajemo priznanje kreaciji, maštovitosti, ideji. Premda nas mnogi izvana, u ovom svijetu kapitalizma, pokušavaju uvjeriti kako sami ne možemo, to nije istina. David je pobijedio Golijata pomoću ideje. Einstein je rekao da je mašta jača od znanosti, istaknuo je ravnatelj Grbin.

Gosti izložbe karikatura u Zadru bili su Damir Novak i Srećko Puntarić. Na izložbi karikatura predstavljeno je oko pedeset karikatura, a autori su Ana Gezi, Bojan Grlica, Čedomil Mišković, Damir Novak, Darko Zloušić, Emil Strniša, Marijan Pavečić, Mario Rosanda, Marko Ivić, Miroslav Georgievski, Nikola Listeš, Ratko Maričić, Roko Idžojić, Srećko Puntarić, Zdenko Puhin, Žarko Luetić i Živko Nimac.

OTKAZ ZBOG KARIKATURA?

DALIBOR LOVRIĆ, doktor filozofije i profesor na umjetničkoj akademiji, zaposlen u Službi za kulturu Grada Splita, početkom godine se našao na udaru splitskog gradonačelnika Ive Baldasara zbog svojih karikatura i javnih istupa. Baldasar traži otkaz za Lovrića, kojeg je predao Službeničkom sudu. Optužio ga je za nerad, ali i zloporabe.

Lovrić drži da su inkriminacije smiješne i neutemeljene jer je lani imao najveći broj riješenih predmeta. Iza svega se krije, smatra, Baldasarova želja da uguši pravo na slobodnu misao i riječ. "Ova karikatura je jedna iz serije. Baldasar je Pinocchio. Ne mislim da sam napravio išta blasfemično. Ovo je pitanje slobode, a mene plaši koliko ljudi žele biti neslobodni", kaže Lovrić. Splitski gradonačelnik tvrdi da je razlog za disciplinski postupak isključivo Lovrićev nerad, a ne karikature. S druge strane Lovrić tvrdi da je upravo on u službi za kulturu Grada Splita najefikasniji djelatnik.

Baldasar na karikaturi Dalibora Lovrića

GDJE JE NESTAO VARAŽDINSKI HUMOR?

Varaždincima, koji se žele razonoditi na fašničkim feštama, ponuđene su vesele pokladne zabave u obližnjim mjestima Sračincu, Cestici, Varaždinskim Toplicama, Ljubeščici, Trnovcu, Lepoglavi...

Iz Varaždina je nestalo humora, satire, maskiranih zabava, u lokalnim novinama više nema humoreski, karikatura, samo se u jednom tjedniku pojavljuju duhoviti crteži i komentari Željka Pilipovića.

Kao malo koji grad Varaždin ima bogatu povijest humora. Prvi hrvatski humorističko-satirički list "Podravski jež" tiskan je 17. ožujka 1862. godine u Varaždinu u 2000 primjeraka, izdavač i glavni urednik bio je Dragutin Antolek Orešek.

U prvoj polovici 20. stoljeća uz brojne fašničke fešte, koje su organizirane u kazališnoj restauraciji i po gostionicama, tiskano je više od dvadeset šaljivih listova, među njima "Štefek z mustači", "Žalac", "Filarka", "Klafra", "Fašinske pilule", "Zmotane novine", "Fašenska metla", "Varaždinski fašnik", "Fašinsko klepetalo", "Fašinsko bockalo", "The Zmotarian", "Fašinski list"...

Kajkavski književnik Jakob Lovrenčić (1787, Zagreb - 1842, Varaždin) prema liku njemačkog lakrdijaša Tilla Eulespiegela napisao je i objavio 1834. godine u varaždinskoj Tiskari Platzer djelo "Petrica Kerempuh iliti čini i življenje človeka prokšenoga". Veliki hrvatski slikar Ivo Režek (1898, Varaždin - 1979, Zagreb) cijenjeni karikaturista nacrtao je svima prepoznatljiv lik Petrice koji je krasio naslovnu stranicu zagrebačkog humorističkog lista "Kerempuh". Genijalni Miroslav Krleža napisao je čuvene „Balade Petrice Kerempuha“ i tako je Kerempuh rođen u Varaždinu, ušao u hrvatsku i europsku književnost i karikaturu.

I u drugoj polovici 20. stoljeća u Varaždinu je bilo humora, u „Varaždinskim vijestima“ objavljivane su humoreske, satirički tekstovi, karikature, prigodno uz blagdane u svečanim brojevima tiskan je šaljivi prilog „Klopotec“. Ovdašnji novinari su 1967. godine pokrenuli humorističko-satirični list „Grabancijaš“ koji je izlazio do 1970. godine, urednik je bio Antun Golob, a pored varaždinskih autora surađivali su humoristi i karikaturisti iz Zagreba i Čakovca.

Šteta što je onaj smješniji dio varaždinskog života nestao iz novina, kao što su nestali i gradski fašnici. Iz starog „Grabancijaša evo tekstova, vrijede i danas: „Na vekvečnoj straži, oštri britki mač svetskoznameniti varaždinski trač“, „Varaždinska slava to već vrapci zoblju – u turističkom smislu počiva na groblju“, „Varaždinska regija vinogradof ima pa nam vino raste čak vu podrumima“.

(Boris Ratković, eTJEDNIK)

IZLOŽBA ČLANOVA HDK U GARDEN MALL-U

U cilju promocije rada društva u Garden Mall-u u Dubravi početkom siječnja dva tjedna je trajala izložba članova Hrvatskog društva karikaturista.

Prvog dana izložbe prisutne kupce centra besplatno su crtali članovi HDK koji se bave portretnom karikaturom Milan Lekić, Krešimir Kveštek, Ivan Sabolić i Davorin Trgovčević. Nakon dvosatnog crtanja deseterci ljubitelja karikature su kući otišli s neočekivanim poklonom i uspomenom, a njihove reakcije su po tko zna koji puta dokazale veliku zainteresiranost publike za karikaturu. S obzirom na broj ljudi koji tijekom dva tjedna pohode Garden Mall, ovo je nesumnjivo bila jedna od posjećenijih izložaba društva.

NOĆ MUZEJA U SESVETAMA

Hrvatsko muzejsko društvo organizator je jubilarne desete Noći muzeja pod nazivom "Izumi i otkrića – Nikola Tesla univerzalni um", koja će se održati 30. siječnja 2015. godine od 18:00 sati do 01:00 sati sa slobodnim ulazom na sve programe. Tema desete Noći muzeja se konceptualno nadovezuje na prošlogodišnju manifestaciju, kojom se žele dodatno afirmirati velika imena hrvatske kulture, umjetnosti i znanosti i njihovo interpoliranje u programe kulturno-turističkih itinerera.

U Noći muzeja 30.01.2015. godine Muzej Prigorja (Trg Dragutina Domjanića 5, Sesvete) u suradnji s Hrvatskim društvom karikaturista ugostit će međunarodnu izložbu karikatura pod nazivom "Izumi kroz povijest" koja će biti postavljena u Galeriji Kurija Muzeja Prigorja. Na izložbi će biti prezentirano 80-ak najkvalitetnijih radova svjetskih karikaturista, koji su poslali radove na 19. međunarodnu izložbu karikatura Zagreb 2014.

DANI HUMORA U OROSLAVJU

Izložbom karikatura članova Hrvatskog društva karikaturista u petak, 10. travnja su u oroslavskoj Gradskoj knjižnici otvoreni ovogodišnji 22. po redu Dani humora. Otvaranju je prisustvovala zamjenica župana za društvene djelatnosti Jasna Petek. Na otvaranju izložbe članova Hrvatskog društva karikaturista u zabavnom dijelu programa sudjelovala je recitatorska grupa udruge Hrvatska žena Oroslavje i glazbeni gost na električnom klaviru dr. Darko Lukec, dok je voditelj programa bio Franjo Ordanić.

Priredba „Dani humora“ jedina je manifestacija takvog karaktera u Županiji i jedna od rijetkih u Republici Hrvatskoj. U tri dana, koliko traje manifestacija, održana je tradicionalna izložba karikatura, predstava za djecu te stand-up comedy show za odrasle. Tradicionalna manifestacija Dani humora i ove je godine započela otvorenjem izložbe karikatura Hrvatskog društva karikaturista u prostoru Gradske knjižnice. Predstavljani su najbolji radovi hrvatskih karikaturista i izložbu zaista vrijedi razgledati. Nazočne su pozdravili, ispred Hrvatskog društva karikaturista, predsjednik Davor Trgovčević, ispred organizatora Otvorenog učilišta Oroslavje, ravnateljica Mirta Barić, gradonačelnik Ivan Tuđa i zamjenica župana Jasna Petek.

Nakon službenog dijela otvorenja druženje je nastavljeno uz mali domjenak, a predsjednik HDK Davor Trgovčević i dopredsjednik Milan Lekić Lex crtali su portretne karikature svih onih koji su željeli stati pred njihovu olovku. Cilj ove manifestacije je promicanje i očuvanje tradicije humoristično-satiričnog izražaja kroz formu karikature i šaljivog teksta, a sve u svrhu da bi dvadeset godišnja tradicija održavanja ove priredbe i dalje opstala i ostala nova i nadahnuta u umjetničkom i stvaralačkom smislu. Priredba je svojim sadržajem i prije svega kvalitetom ušla u kalendar kulturnih događanja u Krapinsko-zagorskoj županiji.

STRUMICA 2015 (Makedonija), Diploma Miroslav Georgievski

TRADICIONALNO U IVANIĆ-GRADU

U počast fašničkih dana karikature su po 14. puta gostovale u Ivanić-Gradu u Domu kulture, koji je otvorio izložbeni prostor svim dobronamjernim, maskiranim i nemaskiranim, sugrađanima i gostima...

Na otvaranju izložbe govorili su gradonačelnik Ivanić-Grada Bojan Javor Leš, organizator izložbe Jadranko Bitenc i kao predstavnik HDK Davorin Trgovčević. Nakon otvorenja gradonačelnik je predao ključeve grada princezi i princu predstavnicima fašničke udruge ŽABA. Vrsni portret karikaturisti Milan Lekić Lex i Davorin Trgovčević crtali su posjetitelje za uspomenu na ovu neobičnu, zabavnu i duhovitu izložbu radova članova Hrvatskog društva karikaturista. Da sve uspije dobro je došla opuštena ekipa radoznalaca..... i naravno: krafne su poslužene za pravo fašničko raspoloženje!!

KVEŠTEK U KRAPINI

ZLATNA KACIGA 2015, KRUŠEVAC (Srbija)
Diploma Zdenko Puhin, Tema: PROMJENE

U Gradskoj knjižnici Krapina, u sklopu Mjeseca hrvatske knjige, otvorena je izložba karikaturista Krešimira Kveštaka, člana Hrvatskog društva karikaturista, te su dodijeljena priznanja najboljim čitateljima.

Ravnatelj Gradske knjižnice Krapina, Zdravko Štefanić je održao uvodnu riječ, te pozdravio sve goste. Diplomirana knjižničarka Saša Sabol je moderirala razgovor s karikaturistom Krešimirom Kveštekom, a koji je govorio o svojim počecima te o svojim radovima. Krešimir Kveštek je za vrijeme podjele nagrade „Najčitateljima“ napravio karikature zamjenici župana Krapinsko-zagorske županije, Jasni Petek te zamjeniku gradonačelnika Grada Krapine, Branku Varjačiću.

IZLOŽBE KARIKATURA U BRČKOM I TEŠNJU

Krajem sedmog mjeseca, nakon 25 godina pauze, Hule Hanušić je ponovno izložio svoje radove u Brčkom, a 30. listopada i u Tešnju, rodnom gradu legendarnog humorističkog lista „Bockalo“.

Još davne 1903.godine počeo je s izlaženjem šaljivi list „Bockalo“. List je izlazio s manjim ili većim prekidima. Izlazio je jednom mjesečno ili svake sedamdesete godine kako i stoji u naslovnici ovog lista. Hule je imao sreću biti suradnikom ovog sada već kulturnog humorističkog lista s prostora Bosne i Hercegovine. List je izlazio u Tešnju sve do 1976.godine kada prestaje izlaziti. U nemogućnosti da dočeka ponovno izlaženje „Bockala“ planirano za 2046.godinu (ako je vjerovati ritmu izlaženja s naslovnice) Hanušić se odlučio za postavljanje svoje izložbe karikatura u tom gradu.

MARTINJSKI KALENDAR 2016

Bjelovarski karikaturist Branko Medak još uvijek jamči da je jedinstven u svijetu, te da nigdje nema ništa slično vezano uz Martinje. Njegovu unikatnost i nakon tri i pol desetljeća predstavljaju šaljive provokativne karikature sa seksi dogodovštinama vezanim uz vino i radnje u vinogradu i klijeti. Specifičnost je i numeracija mjeseca.

- Martinje je za mene najveći blagdan. Stoga moj kalendar, poput ostalih, ne počinje sa siječnjem, već studenom, jer za mene Nova godina ne počinje 1. siječnja, već upravo 11. studenog – obrazlaže Medak. “

Uz karikature koje oslikavaju radove u vinogradu tog mjeseca, intrigantni i neponovljivi godišnji seksi horoskop za žene i muškarce, neizostavni je dodatak unikatnosti Medakove karikaturističke i u rimi pisane umjetničke “ode” Martinju.

- Po uzoru na Kamasutru su osmišljene “neke poze kraj vinove loze”, a koje se nadovezuju na prepoznatljivu seksualnu tematiku u kalendaru – kaže Medak.

40 GODINA FELIXA I 20 GODINA U VEČERNJAKU

Srećko Puntarić, istaknuti hrvatski karikaturist koji godinama svojim Felixom uveseljava čitatelje britkim komentarima društvene svakodnevice, proslavio je 40 godina rada izložbom "Felix u gostima", koja je otvorena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Izloženo je 120 karikatura koje pokrivaju cijelu njegovu karijeru, od prvih radova objavljenih 1975. u "Kerempuhu", preko "Sprinta", "SN Revije", "Vjesnika", "Večernjeg lista" (u kojem objavljuje već dvadeset godina) i "Glasa koncila", do onih

napravljenih za međunarodne festivale. S obzirom na razdoblje koje je obuhvaćeno, izložba je i svojevrsni društveno-politički pogled u prošlost.

"Najteži dio posla bio je kako od skoro 12 tisuća karikatura izabrati samo jedan posto za izložbu, pa sam pokušao pomiriti kronološki pristup i šarolikost tema, među kojima su i one bliske mladima, s obzirom na to da će oni u NSK najviše i vidjeti moje radove", rekao je Srećko Puntarić u razgovoru za Hinu.

Felix, koji s prepoznatljivim velikim crvenim nosom prati Puntarića od početka karijere, nije lik poput Grge ili Pere, kako se često smatra, već autorov pseudonim, njegovo ime na latinskom, koji je uzeo kao mlad karikaturist, odnosno ime rubrike. "Felix predstavlja način razmišljanja i filozofiju, a pojavljuje se u različitim likovima, među ostalim i životinjama", napomenuo je.

Puntarić je uvijek pazio da u svojim likovnim komentarima ne prijeđe granicu dobrog ukusa i da se ne žesti previše jer, kaže, onda humor nestaje, a kritika postaje tek konstatacija. "Ne postoje tabu teme, samo treba oslušnuti svoju savjest i pronaći dublji razlog. Mene zanima mentalitet, ne idem na prvu loptu i pojedince, a društvenim pojavama se bavim više kao psiholog", ustvrdio je.

Davor Trgovčević, predsjednik Hrvatskoga društva karikaturista kaže kako je Puntarić jedan od nekoliko najznačajnijih hrvatskih karikaturista ikada, i zasigurno prvi u svojoj generaciji.

"Od ostalih ga izdvaja to što je osamnaest godina imao prvu i jedinu galeriju karikatura u Hrvatskoj, koja je na žalost sada zatvorena, a i objavio je tridesetak knjiga karikatura, više nego svi ostali hrvatski karikaturisti zajedno", rekao je za Hinu.

To govori o njegovog predanosti i odgovornosti, ljubavi prema poslu koji ne donosi profit, a radi kojega je imao hrabrosti ostaviti siguran posao inženjera strojarstva", dodao je. Objasnio je kako njegovi, iako vrlo jednostavni crteži, vješto prenose ekspresije likova, ono što oni misle i poručuju, no pritom nikada nije preoštar, niti ide 'ad hominem', iako je često jasno o kome se radi. "To je autocenzura u pozitivnom smislu, kritizira s blaže strane, da nas nasmije i ukaže na problem, ali pritom nikoga ne vrijeđa", ocijenio je.

Srećko Puntarić (Zagreb, 1952.) sudjelovao je na gotovo svim skupnim svjetskim izložbama i festivalima karikatura, osvojivši tridesetak nagrada i priznanja. Imao je nekoliko samostalnih izložbi u inozemstvu te njih dvadesetak diljem Hrvatske. Objavio je tridesetak knjiga karikatura, te 1994. otvorio u Zagrebu galeriju za humor i karikaturu "Felix Fun Factory" koja djeluje do 2012. Uz domaće časopise, objavljivao je u švicarskom "Nebelspalteru" i njemačkom "Eulenspiegelu".

FELIX JE KVADRATIĆ S NEMJERLJIVIM UTJECAJEM

Sigurno bi Srećko Puntarić lakše crtajući otvorio svoju izložbu karikatura, svoga Felixa, no što je izgovorio nekoliko rečenica na njezinu otvaranju u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. A izgovorio je tri-četiri formalne i primjerene rečenice premještajući se s noge na nogu, pokazujući kako jedva čeka da taj službeni dio završi. Samo malo mirniji, s manje neugode slušao je što su drugi govorili o njemu i njegovim karikaturama. Izložbom se obilježava 40. godišnjica objavljivanja Puntarićevih karikatura i 20 godina Felixa u Večernjem listu.

Rijetko je koji novinar u proteklih 20 godina objavio oko 7000 bilo kakvih novinskih tekstova, a toliko je otprilike Felixa objavljeno u Večernjaku. Već dugo su Felix i Večernji tako srašteni i jedan bez drugog su nezamislivi. I dok će odlazak nekog novinara sa stranica lista primijetiti tek manjina čitatelja, odlazak Felixa, vjerujte, primijetili bi i komentirali svi. Voljeli Felixa ili ne.

Teoretski gledano, Felix je političko-društveni komentar, jednako kao drugi pisani komentari ili kolumne u listu, uz dodatak da je, premda postoji urednik posljednje stranice Večernjeg lista, u neku ruku Srećko Puntarić sam svoj urednik. Uglavnom sam bira teme i stav, a od tog pravila odstupa, i on i redakcija, samo u iznenadnim i jako važnim situacijama koje svakako treba komentirati. Odstupanje od planiranog ne znači urednički utjecaj na Puntarićev komentar, nego njegovo aktualiziranje.

Politička karikatura dio je mnogih svjetskih novina, neke je redovito imaju na istome mjestu u listu, a neke njezinu poziciju prilagođavaju pisanom sadržaju. Naš je Felix smješten na posljednjoj stranici, a to je pravilo, kako kaže glavni urednik Večernjaka Dražen Klarić, prekršeno samo jedanput, prije desetak dana kad je Felix "osvojio" cijelu prvu stranicu, a u povodu jubileja i za list i za Srećka Puntarića.

Srećko Puntarić, iz knjige POGLED U 21. STOLJEĆE

Iz razgovora s čitateljima znam da mnogi Večernjak počinju čitati od zadnje stranice samo zato što najprije moraju vidjeti Puntarićeve vizualne metafore kompliciranih aktualnih političkih ili bitnih društvenih događaja, koje kod njih trenutačno izazivaju smijeh ili drugu emocionalnu, ali uvijek zabavnu reakciju.

Površina koju Felix zauzima u Večernjem listu je mala, ali je njegov utjecaj golem. Sigurno je da zbog jednostavnih poruka na čitateljevo mišljenje djeluje snažnije od uvodnika ili nekog drugog komentara. Felix, kao i druge karikature, donosi nam puno informacija u malo riječi.

Još se nikad nije dogodilo da čitatelji, suprotstavljajući se njegovoj poruci, pitaju što taj Felix hoće, a na pisane komentare reaguju vrlo često. Ni političari ne zovu, premda sumnjam da znaju da karikatura i njezin humor zapravo mogu smanjiti politički gnjev birača. Oni su jednostavno elitisti koji se orijentiraju na tekstualne komentare, pa im Felixova kritika i žigosanje manje znače.

Takva politička scena i društvo uopće, dušu daju za karikaturu. Srećko Puntarić Felix ne šteti baš nikoga pa ni novinare, ni list koji ga objavljuje. Neki je dan "skuhao" paprikaš od očerupana pijetla, napuhanog purana, gusaka u magli, raskodakanih kokoši i novinarskih patki. Sve je porukom osvojio, a nikoga nije uvrijedio.

Ružica Cigler, Večernji list

MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURA U OSORU

Kada me je kolega iz Hrvatskog društva karikaturista Dado Kovačević zamolio da mu pomognem oko izložbe u Osoru mislila sam da će to biti uobičajena izložba, na kojoj će kod otvaranja biti puno ljudi, a kasnije će tu i tamo netko zalutati. No sve u vezi ove izložbe me iznenadilo, od mjesta pa do broja ljudi koji su došli vidjeti izložbu.

Možda da prvo krenem od mjesta – Osor. Mali gradić na obali, na samom rubu gdje se Cres veže s Lošinjom. Gradić kao iz mašte s toliko starina da se doslovno hoda po prošlosti. Na tom kvadratnom kilometru živjelo se sve od brončanog doba pa do danas kad

grad broji 47 stanovnika po zimi, naravno ljeto je druga priča. Kupanje na plaži kraj ruševina manastira iz 15 st. po danu je prekrasan doživljaj koji se po noći pretvara u scenografiju iz horor filmova, ali tako nestvarno lijepu da ne djeluje realno. Takve građevine su doslovno na svakom koraku i predugo bi trajalo da ih nabrajam, to jednostavno treba vidjeti. Naravno i ljudi su osebujni, zimska samoća uljulja ih u njihov svijet, a ljetna najezda turista izbacila iz ravnoteže, te se shodno tome i ponašaju. Osebujni su kao i grad, čije ime Osor - osoran izražava njihovu bit, ali osoran u onom ponosnom, pozitivnom smislu.

Sama izložba posjećena je toliko da čovjek ponekad poželi malo mira. I to nisu takozvani šetači već ljudi koji stvarno pogledaju svaku karikaturu, koji traže objašnjenje kad im nije nešto jasno. Ova izložba je posebna i po tome što publika glasa za najbolju karikaturu. Kako je izloženo oko 300 karikatura iz cijelog svijeta to zahtjeva itekakav trud od posjetioca. Iako je tema, hrana i piće na pustom otoku ista, pogled raznih autora je šarolik. Od onih smiješnih na prvu loptu do filozofskih. Izložba je kao i Osor koji je kroz svoju povijest ugostio razne narode i skladno ih uklopio u prekrasan grad, tako isto karikature kroz istu temu spajaju ljude raznih nacionalnosti, vjera, rasa u jednu prekrasnu izložbu.

Dadi Kovačeviću treba odati priznanje na trudu koji je potreban za organiziranje ove izložbe, pogotovo s minornim sredstvima koje dobije. Takav entuzijizam u ovom materijalnom svijetu je rijedak te samim tim zaslužuje naše poštovanje.

Nataša Rašović

JAZZ & BLUES U SISKU

Prva međunarodna izložba karikatura u Sisku "MIKS 2015" na temu "Jazz & Blues", otvorena je početkom ljeta u galerijskom prostoru sisačkog Gradskog muzeja. Na objavljeni natječaj odazvali se 218 autora iz 55 zemalja, koji su poslali 481 rad, a za izložbu je odabrano njih 66. U sklopu izložbe postavljene su i karikature članova žirija prvog MIKS-a, Damira Novaka, Nika Titanika, Darijane Gotal Sokolović, Damira Kukuruzovića i Nenada Ostojića.

Temu MIKS-a 2015, "jazz & blues", odabrao je organizator izložbe, hrvatski karikaturist Nenad Ostojić. Tema prve međunarodne izložbe poklopila se sa obilježavanjem 10 godina Siscia open jazz & blues festivala, kojeg godinama uspješno vodi i organizira glazbenik Damir Kukuruzović.

Dodijeljene su tri nagrade: Prva nagrada: Andrei Popov (Rusija), druga nagrada: Valentin Dubinin (Rusija) i treća nagrada: Alrezi Pakdelu (Iran)

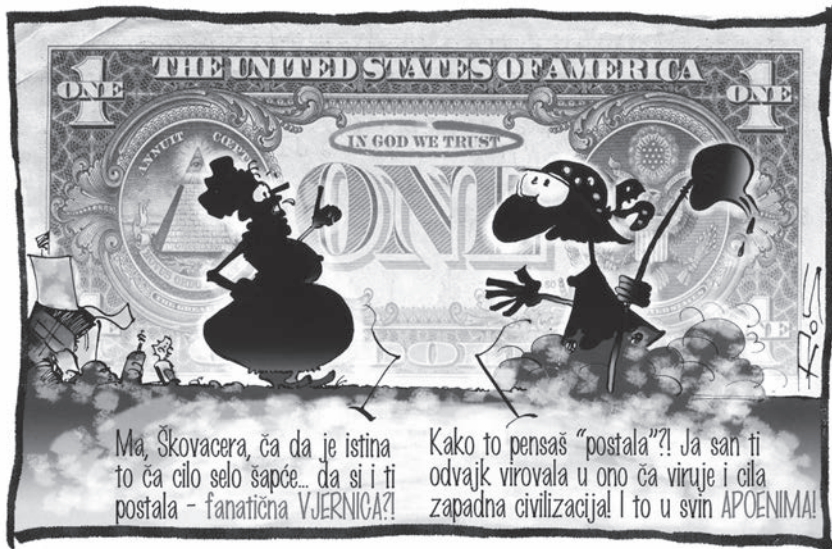
Posebna priznanja: Roko Idžojić – Hrvatska, Zoran Petrović – Njemačka, Arash Foroughi – Iran, Nikola Angelkoski – Makedonija, Oleksiy Kustovsky (Kusto) – Ukrajina, Jiri Srna – Češke, Goran Čeličanin - Srbija.

ŠKOVACERA – KNJIGA KARIKATURA MARIJA ROSANDE

U staroj školi u Vinkuranu, a sada općinskoj čitaonici, krajem rujna održana je promocija knjige "Škovacera", autora Maria Rosande, koja donosi istoimene strip karikature objavljivane u Glasu Istre od 2004. pa sve do 2012. godine.

Rosanda je rekao da je od trisotinjak Škovacera objavljenih u osmogodišnjem razdoblju odabrao ponajboljih stotinjak koje se mogu ponovno pročitati objedinjene u predstavljenoj bogato opremljenoj knjižici.

„Pošto sam godinama radio u Glasu Istre kao grafički urednik, znao sam sve što se događa, što je aktualno, pa tako sam i stvarao te priče koje je Škovacera donosila. Uz to, s mojim sada pokojnim ocem često sam razgovarao o aktualnim

temama, što je također bilo poticajno za Škovaceru, koja je u biti gospođa pred penzijom, ali ipak nije penzić. Škovacera je čistačica, a i ona koja "čisti" društvo od raznih zla te se osvrće na razne fenomene i probleme", kazao je Rosanda.

U razgovoru s urednikom knjige Šišovićem rekao je da su mu mnogi penzići davali sugestije za Škovaceru, da su je mnogi prepoznavali kao sebi bliskom.

„Ona je pažljivi promatrač zbivanja oko nas, uvijek bez dlake na jeziku iznosi ono što joj je na umu, a nisam imao neki uzor u konkretnoj osobi prilikom kreiranja ovoga lika.

Škovacera je osim s političarima često „imala posla“ i s policijom, s crkvom, nije javno propagirala niti jednu političku stranku ili opciju, a neke od epizoda su bile vrlo provokativne. Ona je dijelila sudbinu radničke klase, a tretirala je i globalnije teme. Jednom je samo Škovacera bila i zabranjena, tj. nije otišla u objavu, zbog radikalnog stava uoči koncerta Marilyn Manson u pulskoj Areni“, kazao je Rosanda.

Također, kazao je da se Škovacera izražavala govorom ceste, ne poštujući dosljedno gramatiku, da nije ničiji plaćeni agent, da ima rođaka u Americi s kojim često telefonira, te da se ne bi kandidirala na političkim izborima. Od lokalnih tema često se osvrta na Kaštijun, buduće županijsko smetlište.

PREDGOVOR

U teškim vremenima za pisanu riječ, kao i za karikaturu i ilustracije, veseli vidjeti Škovacere Maria Rosande na okupu. Britkim humorom pretočenim u kratak i dojmljivi tekst te još upečatljivije ilustracije, Rosanda je godinama svakog petka na stranicama Glasa Istre, dnevnika gdje je bio zaposlen kao grafički urednik, ukazivao na razna događanja oko nas, društveno-političke promjene, zbivanja o kojima su svi pričali, izražavajući pri tome jasno i nedvojbeno svoje stavove.

Rosanda je pažljiv promatrač društvenih promjena, ironičan i ciničan kada to smatra potrebnim, uz vrlo lucidna razmišljanja. Tijekom godina, osvrnuo se na razne tematske i interesne sfere, a Škovacera je postala prepoznatljiv lik, čije su dogodovštine i razmišljanja s posebnom radošću pratili umirovljenici, koji su je doživljavali sebi bliskom. No, Škovaceru su voljeli i mladi, vidjevši u njoj društveno angažiranu osobu sa stavom, koja se ne boji nikoga i koja će uvijek reći svoje mišljenje.

Mario Rosanda je svestrani umjetnik – slikar, grafičar, karikaturista, vinjetist, piše SF i fantasy priče, sklada glazbu, no, Škovacera je jedna od njegovih omiljenih kreacija, a čime se sve ona bavila i „kega je sve kritikala“, može se zorno vidjeti na stranicama ove knjige.

(Vanessa Begić)

U SATIRI NE TREBA BITI TABUA, NEGO ODGOVORNE DOZE ZDRAVOG RAZUMA

Ono što je dopustivo u Francuskoj, nije i u Hrvatskoj, a kamoli u zemljama Bliskog istoka

Hrvatski karikaturisti su danima u nevjerici komentirali tragediju svojih francuskih kolega ubijenih u redakciji satiričnog lista Charlie Hebdo. Odreda se slažu u osudi strašnog zločina u kojem je pobijeno čak dvanaestero ljudi, no njihova razmišljanja o kontekstu u kojem se on dogodio prilično se razlikuju.

Nema svetih krava

– U satiri ne smiju postojati tabu-teme, jer je njena poanta upravo u ismijavanju društvenih devijacija kojima svi drugi pristupaju u rukavicama. Počinitelji tog zločina očito nisu imali dovoljno inteligencije da shvate poantu karikatura u Charlie Hebdo. One se nisu rugale vjeri, koja je nešto lijepo i humano, nego njenom pogrešnom, pa i opasnom tumačenju. Zbog svoje naravi satira nužno provocira dio društva, zbog čega smo svi već pomalo navikli na različite prijetnje. Očito živimo u vremenu u kojem je satira opasno zanimanje – kaže Nikola Plečko, poznatiji kao Nik Titanik, dodajući kako je u Francuskoj ljestvica dopuštenih tema karikature mnogo viša od one koju imamo u Hrvatskoj, a kamoli u nekim muslimanskim zemljama.

S njegovim stavom da u karikaturi nema svetih krava slaže se i predsjednik Hrvatskog društva karikaturista Davorin Trgovčević, koji nam je ustupio ilustracije kojima njihovi članovi odaju počast palim kolegama.

– Posebno me potresla pogibija Jeana Cabuta, kojeg sam upoznao na velikom festivalu karikature u Francuskoj. Nismo se dugo družili, ali po svemu je bilo vidljivo da se radi o jednoj od najvećih karikaturističkih zvijezda te zemlje – prisjetio se, te istaknuo da je napad na Charlie Hebdo, iako se zbog prijašnjih prijetnji možda i mogao očekivati, šokantan udarac u najsnažnije mjesto svjetske karikature.

Vinkovački stripaš i ilustrator Dubravko Mataković, koji je i sam često koketirao s granicama društvene prihvatljivosti, žali jer smatra da se ta tragedija mogla spriječiti, te dodaje da se boji nove ideološke polarizacije koju bi taj događaj mogao potaknuti.

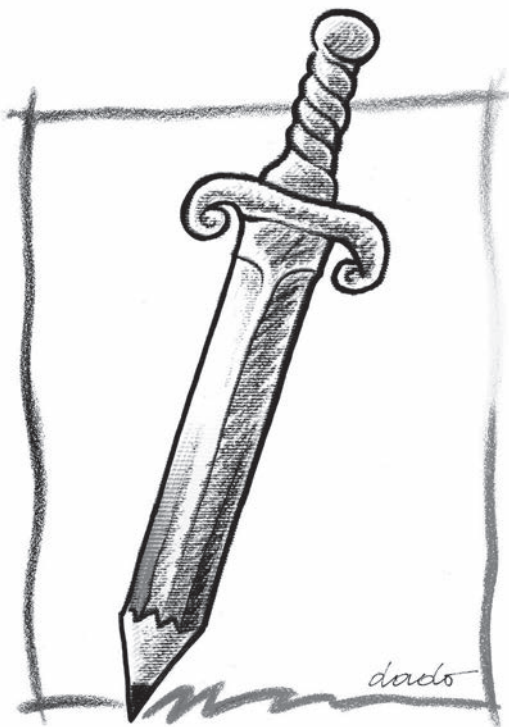
Opasna igra šibicama

– Već je bilo govora o tome da bi sada i neradikalni muslimani mogli biti tema osveta i provokacija. U tom smislu, ovo je početak jednog zaoštavanja. Treba biti svjestan da kolege iz Charlie Hebdo nisu pretjerali po mjerilu zapadne civilizacije, ali jesu prema sustavu vrijednosti onih koji su im već prijetili smrću. Osobno bih se u tom trenutku povukao, jer nema te ilustracije koja je vrijedna nečijeg života. To nije kukavičluk, nego odgovornost i zdrav razum – ocjenjuje Mataković.

Večernjakov karikaturist Srećko Puntarić također se pita jesu li Francuzi u svojoj satiri svjesno prešli granice bezazlene provokacije.

– Kad se igrate sa šibicama u tvornici dinamita, prije ili kasnije doći će do eksplozije. S jedne je strane sloboda riječi, ali s druge mora biti poštovanje tuđih osjećaja i vjerovanja. Zamka liberalne demokracije leži u ideji da je svakome sve dopušteno, a to na kraju vodi do kaosa. Ako karikaturisti nakon ovih napada krenu udarati još veću kontru, očekujem da će se ovakve tragedije ponoviti, možda i s još gorim posljedicama – upozorava Puntarić, koji se pita kome je u interesu izazivati sukob koji bi dugoročno mogao dovesti do pravog rata.

Milena Zajović, Večernji list

Dragutin Dado Kovačević

ANA GEZI: "TKO CRTA ZLO NE MISLI"

U snežni ponedjeljak 9. veljače u galeriji „Greta“, Ilica 92, predstavljena je izložba Ane Gezi u prostoru koji se pokazao idealnim za izlaganje većeg broja karikatura na višestruke teme sociopolitičke, erotske i umjetničke stvarnosti. Ana Gezi se predstavila javnosti s ukupno 60-tak radova od kojih su neki bili izravna referenca na tragediju Charlie Hebdo, kao što to nagovještava i sam naziv izložbe "TKO CRTA ZLO NE MISLI". Njime se podrazumijeva da umjetnik karikaturist može kreativno upražnjavati svoju slobodu izražavanja dokle god ona ne uvrijedi slobodu drugoga i ne cilja toliko nisko ili nekusno da na kraju promaši svoj cilj.

OPROŠTAJ OD KOLEGA

Mogu li pripadnici određene religije uvjetovati u drugoj urbanoj civilizaciji ono što uvjetuju svojim religijskim članovima.

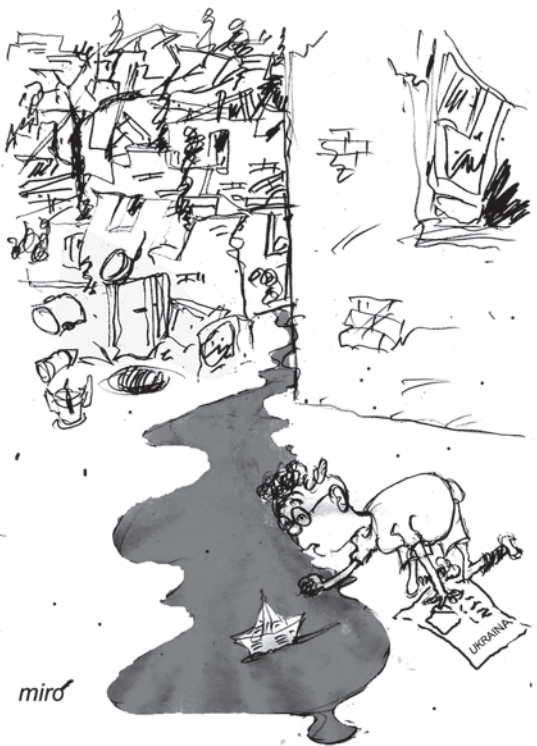
Kad me je urednik "Slobodne" zamolio da napišem nekoliko redaka o pariškoj katastrofi, premda mi je dao samo pola sata vremena, uzeo sam dobrih 15 minuta da se priberem. Ne da bih zbrojio misli ili definirao dramaturgiju komentara, nego da bih suspregnuo vlastitu ćud sklonu naglim izljevima emocija, ishitrene patetike, vrijeđanja, psovki i grubih riječi koje je nemoguće poslije "vratiti u bocu". A opet, osjećam odgovornost jer čitatelj, osim na informaciju, ima pravo i na ozbiljan i odmjeren stav. Bez mistifikacija, politikantskih kompromisa i figa u džepovima.

Osim desetak meni nepoznatih (nevinih) ljudi, osim glavnog urednika, osim mogega kolege karikaturista Jeana Cabuta Cabua, prve vijesti donijele su za mene osobno još jednu šokantnu vijest: ubijen je i Georges Wolinski! Za one koji imalo prate i vole strip i karikaturu, to je baš "onaj" glasoviti Wolinski čije smo stripove gutali kao studenti, čija su djetinja subverzivnost i fantastičan humor bili poticaj duhovitim i slobodoumnim ljudima da i s drugima podijele tu vrstu životne magije. Napunio je 80...

Ne želim vas ovdje zamarati pričama u kojima sam stručnjak. Naime, o povijesti i o socijalno-komunikacijskim refleksima djelovanja satiričnog lista "Charlie Hebdo" mogao bih vam pričati do ujutro... Ali znam da vi očekujete "ono drugo"! Kad je prije koju godinu zbog istih razloga (karikatura u kojoj je lik prorok Muhamed) nasred ulice u Belgiji priklan jedan moj drugi kolega, zvali su me s HRT-a u gledanu emisiju "U živo". Bio sam sučeljen s ni krivim ni dužnim ljudima okupljenima oko zagrebačke džamije i poslije su mi mnogi mudrijaši zamjerali što sam ih nazvao "časnim" ljudima.

I ovom prilikom treba jasno (tko to može, ali to bih vam od srca svima preporučio) odijeliti razne inačice "vjerskih ratova", "ratova civilizacija", "džihada" i sličnih globalizacijskih kataklizmi od prava na vlastito tumačenje religijske koncepcije vječnosti, nade, prekoživotne utjehe i suzbijanja ništavila. Držim da je vjera jedna od najsofisticiranijih inačica ljudskog razuma i nikako se (pametni) ljudi ne bi smjeli uvući u rat oko toga kako (jedan) Bog izgleda!

Jer, kvragu, ako je jedan, onda je zajednički! Ali treba hrabro postaviti nekoliko sljedećih pitanja:

The Maya Kamath Memorial Awards, INDIJA
Priznanje Miroslav Georgievski

1. Mogu li pripadnici određene religije uvjetovati u drugoj urbanoj civilizaciji ono što uvjetuju svojim religijskim članovima (zabranu figurativnog prikaza božanstva i njegova proroka)?

2. Zašto se islamske razvijene civilizacije (na primjer u Dohi ili Abu Dhabiju) s pravom hvale svojom raskoši, bogatstvom, pritom ne grade samo velebnne hotele i marine, nego i organiziraju svjetska sportska prvenstva..., ali u tim je gradovima znanstvena fantastika (i to vrlo opasna) uopće pomisliti na to da se izgradi kakva i najmanja katolička kapelica? O tome kakvo su primjereno gostoprimstvo dobili na Zapadu, uza sve proturječnosti toga Zapada kojih smo i sami svjesni, da i ne govorimo.

3. Na žalost, ovo je nastavak gornje misli: imigrantske "politike" tog Zapada (a pogotovo Francuske) katastrofalne su, kontraproduktivne i licemjerne. To je hrpa laži između ekstreme fikcija o "multikulturalnom" raju do najobičnije demografske i socijalne eksploatacije bijednih živih bića koja bježe od užasa gladi i barbarizma. Pa kad se utople, umjesto da se asimiliraju, oni – udri po svojim ciničnim i, u pravilu, ignorantskim "dobročiniteljima".

Može li ovaj žalostan događaj dovesti do dijaloga između pametnih ljudi "s obje strane", ili nas se gura u još jednu varijantu "do istrage vaše ili naše...?"

Joško Marušić, Slobodna Dalmacija

HUMOROM PROTIV POLITIČKIH FRUSTRACIJA

Turska je već godinu dana u velikoj političkoj krizi. Umjetnici u njoj vide šansu da na različite načine progovore o svojim stavovima i iznesu kritiku. No kao posljedica njihovog djelovanja česte su rigorozne kazne.

Korupcijski skandali, masovne demonstracije, zabrana Twittera i You Tubea... Dok se na turskoj političkoj sceni jedan za drugim nižu skandali i afere, narod i umjetnici na sve to reagiraju s puno duha. Kroz grafite, stripove i glazbu, mnogi su Turci, inspirirani političkom krizom, doživjeli vrhunac svoje kreativnosti.

Najčešći motiv radova prosvjednika svakako je aktualni premijer Erdogan. Odmah po zabrani Twittera pojavili su se humoristički crteži u kojima je ismijavan njegov autoritativni stil vladanja zemljom. Tada se Erdogan pojavljivao na naslovnicama turskih novina kako gricka plavu twitterovu pticu ili kao vozač auto prikolice koja je simbol demokracije i kako se udaljava od brojnih twitter ptičica. Najviše je rasprostranjena karikatura na kojoj plave ptice obavljaju nuždu i to na Erdoganovu glavu.

Petar Pismestrović

KARIKATURE PROTIV ISIL-a NA „IRANSKI NAČIN“

U Teheranu je otvorena izložba karikatura protiv takozvane Islamske države. To nije čudno u šijitskom Iranu protiv sunitskih ekstremista, ali za Teheran su čak i za ISIL krivi SAD i Izrael.

Vukodlaku kaplje krv iz njegovih ralja, a s crnim turbanom i dugom bradom je jasno da je riječ o džihadistu. Ali taj vukodlak je na dvije uzice, obojene u nacionalne boje Sjedinjenih Američkih Država i Izraela. Za Iran je dakle i ova ekstremistička tvorevina koja se širi na području Sirije i Iraka proizvod krvnih neprijatelja Islamske Republike Irana i to mora biti jasno svakome tko vidi tu ilustraciju.

To je tek jedna od oko 270 karikatura i stripova koje su izložene u kulturnom centru Arasbaran u Teheranu, ali politička poruka je kod mnogih gotovo ista i predstavlja iransko viđenje zločina takozvane Islamske države. Teheran je raspisao međunarodni natječaj za karikaturu o "Daeshu", kako islamisti i mnogi u arapskom svijetu zovu ovu državnu tvorevinu.

Organizator izložbe, šef iranske kuće karikature (Iranian House of Cartoon), Massoud Shoajaei Tabatabaei je izložbu otvorio uz riječi kako se zločinima Islamske države ne treba baviti samo politika, nego je to zadaća osobito muslimanskih umjetnika.

Mohsen Izadi (Iran)

SMIJANJE STROGO ZABRANJENO

Mnogi arapski satiričari ismijavaju i kritiziraju stanje u svojim domovinama. No zbog toga žive u opasnosti jer vlastodržcima nije do smijeha. Pogotovo ne na vlastiti račun.

U skeču se prikazuje sljedeća situacija: borac Islamske države se vozi u taksiju i agresivno traži od taksista da isključi radio jer da „toga nije bilo u vrijeme proroka Muhameda“. Nakon toga isto traži i za klima uređaj. Na kraju taksist izgubi živce, izbacivši svog putnika iz taksija s objašnjenjem da ovakve vrste prijevoza nije bilo u doba proroka pa stoga ni ne može tako putovati.

Ne diraj vjeru, kralja, moral

Ovaj skeč je bio pušten na libanonskoj televiziji u satiričnoj emisiji „Ktir Salbe Show“. Time autori skeča sebe dovode u opasnost. Jer Islamsku državu baš i ne bježe glas da posjeduje posebno istančan smisao za humor. I njezini borci su sasvim blizu Libanona koji je nekad uživao epitet „najliberalnije arapske zemlje“. „Islamska država nije zastupnik pravog islama i zato ju ismijavamo i pokazujemo da se protivimo ekstremizmu“, kaže autor i producent emisije Nabil Asaf. I inače, humor s političkom pozadinom se teško probija u javnost arapskih zemalja. Mnogi od onih koji u državama Bliskog istoka vode glavnu riječ

ne posjeduju smisao za humor. Pogotovo ne na vlastiti račun. To su na svojoj koži osjetili i novinari marokanskog tjednika „Nihane“ koji su se još 2006. usudili izdati broj posvećen marokanskom humoru. Jer, Marokanci vole humor, on je sveprisutan u svakodnevicu. No humor se jedino ne smije tiskati jer se time izdavači dovode

u opasnost kršenje zakona koji zabranjuje „vrijeđanje vjere“ i sadržaje koji se „krše s običajima i moralom“ zemlje. U ove dvije kategorije se mogu svrstati gotovo svi sadržaji tako da je „Nihane“ prvo dobio tromjesečnu zabranu izlaženja. No list je to preživio zahvaljujući popularnosti. No nije preživio kada je 2009. objavio jedno ispitivanje javnog mnijenja o marokanskom kralju nakon čega su svi oglašivači iz straha povukli svoje plaćene oglase. (...)

(Izvor: Deutsche Welle)

NOVAK U ŽIRIJU

Međimurski karikaturist izabran u međunarodni žiri uglednog natječaja CartoonART-a o napadu na redakciju humorističkog lista Charlie Hebdo u Parizu, autocenzuri...

Damir Novak postao je tražena osoba na svjetskim festivalima karikature. Traže ga i kao autora, natjecatelja, ali i kao člana žirija. Upravo je izabran u međunarodni žiri CartoonART-a u kojem su, uz njega, i predstavnici Rumunjske, Turske, Irana (u toj državi postoji i poseban odjel za karikaturu na umjetničkoj akademiji!), Belgije i Bugarske.

– Hrvatski karikaturisti priznati su u svijetu, ali malo nas je koji sudjelujemo na svjetskim festivalima i dobivamo nagrade. Malo nas je i u međunarodnim žirijima pa je ovo veliko priznanje. Na žalost, u Hrvatskoj je i premalo tiskovina u kojima se mogu objavljivati karikature, a nemamo ni humorističke podlistke. To je velika šteta jer ljudi su željni humora, pogotovo u vrijeme krize – tvrdi Međimurec Damir Novak.

IZLOŽBE HRVATSKE KARIKATURE U BELGIJI

Predstavljanje hrvatske karikature u Belgiji nastavak je serije izložbi kojima Hrvatsko društvo karikaturista predstavlja i promovira hrvatsku karikaturu u svijetu. Izložbu u Kruishoutemu (Belgija) otvorili su veleposlanik Republike Hrvatske u Belgiji i Luksemburgu Mario Nobile i predsjednik HDK Davorin Trgovčević

Na otvaranju izložbe među uzvanicima su se našla poznata imena iz svijeta karikature Pol Leurs, dobitnik niza nagrada na festivalima karikature i poznati karikaturista iz Belgije Luc Vernimmen.

Izložba u Belgiji održana je u Europskom centru karikature iz Kruishoutema. ECC (European Cartoon Center) je informativni centar o svakom aspektu karikature, te potiče istraživanje na temu humora i karikature. Zbirka ECC se već danas sastoji od više od 4.000 knjiga karikatura iz cijelog svijeta, više od 300 časopisa i više od 20.000 originalnih karikatura i publikacija koje se odnose na karikature. ECC organizira „majstorske radionice“, kratke tečajeve koje vode poznati karikaturisti i tečaj crtanja karikatura pomoću računala.

IZLOŽBA KARIKATURA „RIBICA NA SUHOM“

Zagreb, Knjižnica Tin Ujević, 21.05. – 31.05.2015.

Rječnici stranih riječi tumače značenje i etimologiju riječi KARIKATURA = (tal. caricare: "naprtiti, natovariti, pretjerati") 1. prikazivanje osoba, događaja ili predmeta u očito deformiranom obliku, koji naglašava slabe osobine i najuočljivije vanjske crte osobe, društvenih i političkih pojava, sa svrhom ismijavanja. 2. pren. smiješna sličnost nečega, imitiranje, izobličeni original, nagrada....

Već letimičan pogled na karikature Nataše Rašović potvrđuje ovu definiciju.

Usredotočimo li se na neke od njih, vođeni znanom podjelom karikature na portretnu i tematsku - lako ćemo prepoznati grotesknost poznatih fizionomija, te priznati da je u formalno-likovnom izričaju autorica doista vrsna karikaturistica. No, pomniji pristup karikaturama tematskog sadržaja, predstavljat će promatraču dodatan izazov; provocirat će intelektualnu znatiželju, gorak osmijeh koji prati spoznaju poruke, produbiti nivo empatije

koju ove karikature izazivaju. Možda i zato što su u formalno-likovnom smislu „lako čitljive“, jasne i jed-

nostavne, reduciranog ikonografskog repertoara, što nam omogućuje da određene motive prepoznamo kao simbole – a tu se krije kod koji nam prenosi autoričinu poruku. Dakle, Natašin „jezik“ je direktan, beskompromisan, nedvosmislen. Baš kao i sadržaj ovih djela. Tu se jasno otkriva autoričin fenomenološki pristup pojmu karikature, što snažno dopire do oka, srca i uma promatrača. „Najzanimljivija je tekovina fenomenologije, nesumnjivo, to što je ona u svojem pojmu svijeta ili racionalnosti, spojila ekstremni subjektivizam i ekstremni objektivizam“ (Maurice Merleau-Ponty: Fenomenologija percepcije). Uočavamo širinu Natašinih interesa: egzistencijalne teme, socijalne i sociološke, ekološke, kulturološke, mediji... Zanimljive su i duhovite parafraze i karikaturalne aktualizacije reinterpretiranih poznatih likovnih djela: Dürerova Četiri jahača Apokalipse, Boschovog Vrta užitaka, Munchovog Krika...

Karikature Nataše Rašović imaju psihoterapeutsku sugestibilnost, tjeraju nas da se prisjetimo, da priznamo, vidimo i osjetimo, da angažirano i kritički osvijestimo vlastiti identitet u svijetu kojem svi pripadamo. I, da vođeni snagom spoznaje, učinimo novi korak: „Fenomenološki stav zahtijeva spremnost na djelovanje, a istodobno se suzdržava od djelovanja. U dinamici tih suprotnosti naša se percepcija intenzivira. Ako netko može podnijeti napetost koja izniče iz tih suprotnosti, uskoro se pojavljuje neki kontekst u kojem se čini kako se raznolikost dojmova organizira oko jedne središnje teme, možda neke dublje istine, i, pojavit će se sljedeći korak“ (Bert Hellinger: Fenomenološki pristup psihoterapiji).

Kristina Skerlev (iz kataloga)

1. Zagrebačka smotra političke karikature
Nagrada Nataša Rašović

LJETO NA ŠTOSU

Ljeto na Štosu odvija se na Strossmayerovom šetalištu, po mnogima bez premca među romantičnim gradskim šetalištima Zagreba. Naslonjeno je na južne zidine staroga grada i nadsvođeno bogatim krošnjama kestenova. Od kraja svibnja do početka rujna Strossmayerovo šetalište živi posebnim ritmom jer se ondje održava niz događanja.

U dva navrata u taj prostor ubacilo se Hrvatsko društvo karikaturista i predstavilo s izložbom karikatura svojih članova, a Ivan Sabolić, Ana Gezi, Krešo Kveštek, Davor Trgovčević i Milan Lekić crtali su brzo portretne karikature posjetitelja.

ŽIVI DOKAZ DA NIJEMCI MOGU BITI DUHOVITI

Časopis "Titanic" je sjajan dokaz da i Nijemci mogu biti itekako duhoviti. Prošlo je više od 35 godina postojanja i neumorne provokacije. Njegove žrtve uglavnom su poznati iz svijeta politike i medija. Najmiljenija "mušterija" satiričara iz Frankfurta na Majni bio je nekadašnji kancelar Helmut Kohl, što zbog tjelesnih predispozicija, što zbog političkih stajališta. Upravo je zbog svog oblika glave i činjenici da su to primijetili urednici "Titanica" u povijest ušao kao "Kruška". Drugi, u Hrvatskoj poznati političar, Hans Dietrich Genscher je zbog svojih pozamašnih ušiju u doba općinjenosti "Batmanom" bio proglašen "Genschmanom", naravno s ušima umjesto krila. No i "mali čovjek" iz susjedstva sa svim svojim predrasudama i manama često se nalazi na meti nemilosrdnih autora "Titanica".

Nastanak "Titanica" 1979. se povezuje s pojmom "Nova frankfurtska škola" koja se, ne samo zbog očigledne povezanosti s pojmom "Frankfurtske škole" koja je okupljala velikane nove njemačke filozofije poput Adorna i Horkheimera, smatrala intelektualcima među njemačkim humorističkim djelatnicima. Rođenje "Titanica" i njegovog britkog i neustrašivog humora prije više od 35 godina isto tako bi bilo nemoguće bez 1968. godine i sloboda koje su politički pokreti i oslobađanje od poslijeratne njemačke ukočenosti donijeli sa sobom. No od previše satiričke slobode i u Njemačkoj mnoge boli glava. "Titanic" je u svojoj povijesti bio 27 puta zabranjivan.

Posljednji put 2006. kada je na naslovnoj stranici osvanula fotografija tadašnjeg predsjednika njemačkih socijal-

demokrata, punašnog i često neobrijanog Kurta Becka s naslovom: "Problematični medvjed poludio! Smjesta ustrijeliti!". Naslov se naravno odnosio na medvjeda Brunu koji je tog ljeta sijao strah i trepet u podalpskim selima, no Kurt Beck to nije gledao tako nego je smjesta angažirao državno odvjetništvo.

Lista žrtava koje su se našle na poznatoj naslovnoj stranici mjesečnika duga je. Ne puno kraća je i lista tužbi koje su uvrijeđeni političari podnosili protiv "Titanica", neki i s uspjehom što je "Titanic" nekoliko puta dovodilo do ruba stečaja.

Najnoviji specijalitet "Titanicovih" autora je tzv. akcijski humor. Najpoznatija akcija novog trenda zabilježena je 2000. kada je redakcija "Titanica" u ime Njemačkog nogometnog saveza poslala faksove članovima komisije Fife koji su odlučivali o mjestu održavanja svjetskog prvenstva u nogometu 2006. U faksu je članovima komisije obećana "košara s kobasicama i sat kukavica" ako Njemačka dobije pravo održavanja prvenstva. Iako je i tada Južnoafrička Republika bila favorit, prvenstvo je ipak otišlo u Njemačku što je mnoge ponukalo na to da pomisle kako se iza ove akcije stvarno krije Njemački nogometni savez, a ne "zabavna gerila" iz Frankfurta.

Neustrašivost i "hodanje po granici dobrog ukusa", kako sami svoj rad opisuju tvorci "Titanica".

Izvor: Deutsche Welle

ODJECI S FESTIVALA

ODJECI S FESTIVALA

The Maya Kamath Memorial Awards, INDIJA

1st prize - Satish Acharya, Kundapur
2nd prize - Kantesh Badiger, Bangalore
3rd prize - Rohan Chakravarty, Nagpur

NAJBOLJI STRANI AUTORI

Paolo Dalponte, Italija / Behzad Ghafari, Kanada
PRIZNANJA:

Luc Descheemaeker, Belgija / Jovan Prokoplijević, Srbija / Miroslav Georgievski, Makedonija – HDK

ZLATNA KACIGA 2015, Kruševac, SRBIJA

Tema: promjene

Zlatna kaciga: ERAY OZBEK, TURSKA

II nagrada: ZORAN MIHAILOVIĆ, SRBIJA

III nagrada: SLOBODAN SRDIĆ, SRBIJA

DIPLOME: ANATOLY STANKULOV, BUGARSKA, ZDENKO PUHIN, HRVATSKA (HDK), MILENKO KOSANOVIĆ, SRBIJA

5th RED MAN 2015, Kina

Golden Prize: Musa Gumus – Turska

Silver Prize: Anatoly Stankulov – Bugarska

Cooper Prize: Benjasit Tumying -Thajland

Humorist Prizes:

Chiorean Cornel, Marin – Rumunjska, Oleg Dergachov – Kanada, Nader Hafezi – Iran, Xing Delin – Kina, Stephen Mumberson – Engleska

Excellent Prizes:

Vaso Krčmar – Srbija, Yulia Protsyshyn – Ukrajina, Peter Nieuwendijk – Nizozemska, Wolfgang Theiler – Njemačka, Valery Momot – Ukrajina, Cai Weidong – Kiina

HumoDEVA 2015 / Rumunjska

Gold Prize: Oleg Gutsol, Ukraine

Silver Prize, ex aequo: Galym Boranbayev, Kazakhstan & Constantin Ciosu, Romania
Bronze Prize, ex aequo: Pavel Matuska, Czech Republic & Constantin Pavel, Romania

Excellency:

Tošo Borković, Srbija / Mehdi Azizi, Iran / Lubomir Mihailov, Bugarska / Santiago, Portugal / B. V. Panduranga, Indija / Sergii Riabokon, Ukrajina / Alexander Dubovsky, Ukrajina / Seyran Caferli, Azerbejdžan / Valeriy Chmyriov, Ukrajina
Special Prize:

Klaus Pitter, Austrija / Mario Magnatti, Italy / Dragutin Kovačević, Hrvatska-HDK / Fernando Pica, Kolombija / Raed Khalil, Sirija / Mojtaba Heidarpanah, Iran / Luc Descheemaeker, Belgija / Nicolae Lengher, Rumunjska / Gabi Rusu, Rumunjska

STRUMICA 2015, Makedonija

Zlatna Plaketa – Valentin Georgiev, Bug

Srebrna Plaketa – Slobodan Butir (HDK)

Brončana Plaketa – Doru Axinte, Rumunjska

DIPLOME:

Valeri Aleksandrov, Bugarska / Ivajlo Cvetkov, Bugarska / Boris Erenburg, Izrael / Stefan Jahnsnovski- Heršel, Njemačka / Mehmet Karaman, Turska / Blaže Dokule, Makedonija, Šorean Kornel- Marin, Rumunjska / Miroslav Georgievski, Makedonija (HDK) / Goran Čelićanin, Srbija, / Milan Alašević, Slovenija (HDK)

VIANDEN 2015, Luxemburg

tema: bio, organsko, prirodno, ekološko

Prva nagrada Mikhael Zlatkovsky, Rusija

Druga nagrada Carlo Schneider, Luxembourg

Treća nagrada Nikola Listeš, Hrvatska, HDK
Priznanja:

Istvan Kelemen (Mađarska)

Pepe Sanmartin (Peru)

Vladimir PAVLÍK (Slovačka)

5th International Turhan Selcuk Cartoon Competition, Milas 2015, Turska

1. Mojmir Mihatov (Hrvatska, HDK)

2. Ali Bulca (Turska)

3. Jitet Koestana (Indonezija)

SPECIAL PRIZES:

Saša Dimitrijević (Srbija), Vladimir Kazanevsky (Ukrajina), Masoud Ziaei Zardkhashoei (Iran), Konstantin Kazanchev (Ukrajina), Andrea Pecchia (Italija), Ehsan Ganji (Iran)

TABRIZ 2015, Iran

Tema: KULTURA

Prva nagrada Oleksy Kustovsky, Ukrajina

Druga nagrada Mahmud-Azadnija-Iran

Treća nagrada Borislav Hegedušić, (HDK)

Priznanja

Angel Boligan, Meksiko / Darko Drljević Crna Gora / Jordan Pop-Iliev, Makedonija / Mehmet Kahraman, Turska / Vladimir Kazanevsky, Ukraj

17th PortoCartoon Festival, Portugal

GRAND PRIZE - ALESSANDRO GATTO (Italija)

2nd PRIZE PORTOCARTOON - IZABELA KOWALSKA-WIECZOREK (Poljska)

3rd PRIZE PORTOCARTOON - ANDREI POPOV (Rusija)

HONOURABLE MENTIONS:

CONSTANTIN SUNNERBERG (Belgija)

LUC VERNIMMEN (Belgija)

MOJMIIR MIHATOV (Hrvatska – HDK)

OMAR FIGUEROA TURCIOS (Španjolska),

PLANTU (Francuska), ANDRÉ CARRILHO (Portugal),

CRISTIAN TOPAN (Rumunjska),

ANDREI POPOV (Rusija)

HEMINGWAY AWARD – PORTRET

1ST PRIZE - DALCIO MACHADO (Brazil)

2ND PRIZE - SANTIAGU (Portugal)

3RD PRIZE - PAWEL STANCZYK (Poljska)

Braila 2015, RUMUNJSKA

Grand Prize: Tošo BORKOVIĆ/ Srbija

First prize : Oleg KUSTOVSKY/Ukrajina

Second prize : Doru AXINTE/ Rumunjska

Third prize : Farzana VAZIRITABAR/Iran

Special Prize: Darko DRLJEVIĆ/ Crna Gora, Constantin CIOSU/ Rumunjska, Valentin CHIBRIT/ Rumunjska

SOLIN 2015, HRVATSKA

Tema: arheologija / slobodna

GRAND PRIX: MOJMIIR MIHATOV (HDK)

DIPLOME:

IVAILO TSVETKOV (Bugarska)

CRISTIAN TOPAN (Rumunjska)

LIVIU STANILA (Rumunjska)

LUC DESCHEEMAERKER (Belgija)

LUKA LAGATOR (Crna Gora)

PREDRAG BABIĆ (Bosna i Hercegovina)

Aydin Doğan 2015, TURSKA

First prize: Agim-Sulaj/Albanija

Second Prize: Mohsen-Nouri-Najafi/Iran

Third Prize: Jalal-Pirmarzbabad/Iran

Special Prize: Saman-Torabi/Iran / Alberto-Morales-Ajubel, Španjolska / Angel-Boligan, Meksiko / Cemalettin-Guzeloglu, Turska / Didier-Pizzi, Francuska / Frank-Hoffman, Njemačka / Garci-Nieto / Jugoslav Vlahović, Srbija / Mikhail-Zlatkovsky, Rusija / Musa-Gumus, Turska

PRIŠTINA 2015, Kosovo

Tema: Halo EU

1st prize: Petar Pismestrovic - (Hrvatska HDK)

2nd prize: Carlos David Fuentes-Kuba

3rd prize: Saman Torbi - Iran

SPECIAL PRIZE: Marcin Bondarowicz-Poljska, Mehdi Azizi – Iran, Omer Cam – Turska, Anstides Esteban Hernández Guerrero (ARES)-Kuba, Amir Sohelli – Iran

SICACO 2015, SEUL, Koreja

Tema: PRIMITIVAN I MODERAN ŽIVOT

Grand Prix: Nikola Listeš (Hrvatska/HDK)

Gold Prize: Izabela K.Wieczorek (Poljska)

Silver Prize: Soe Thura Tun (Myanmar / Burma)

Valeru Kurtu (Njemačka)

Bronze Prize Mohammad: Ali Khalaji (Iran)

Christo Komarnitski (Bugarska) ...

BARAKALDO 2015, Španjolska

Tema: nova tehnologija

1.Prize: SERGIO CALDERON TAIPE, Ekvador

2.Prize: VLADIMIR KAZANEVSKY, Ukrajina

3.Prize: JUAN JIMÉNEZ ALTO, Španjolska

4.Prize: LUIS EDUARDO LEON, Kolombija

5.Prize: HELDER TEIXEIRA PELEJA, Portugal

KRAGUJEVAC 2015, Srbija

1. Grand prix XIAOQIANG HOU (Kina)

2. Gold Plaque ANDREI POPOV (Rusija)

3. Silver Plaque JOVO ŠKOMAC (Srbija)

4. Bronze Plaque KONSTANTIN KAZANCHEV (Ukrajina)

5. Award SERGEY SEMENDYAEV (Ukrajina)

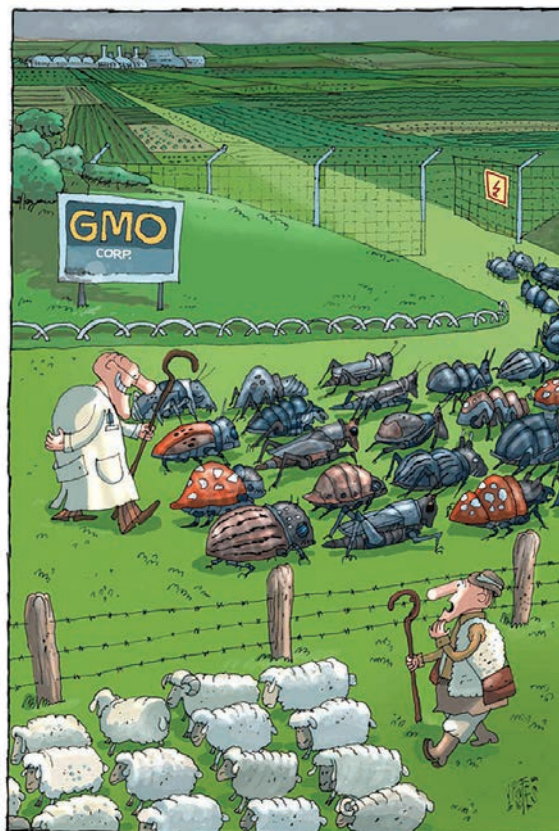
6. AWARD CRISTO KOMARNITSKI (Bugarska)

7. Award SERGEI BELOZEROV (Rusija)

8. Award MUSA GUMUS (Turska)

*DELČEVO 2015, Makedonija
Priznanje Miroslav Georgjevski
Tema: pazi čovjek*

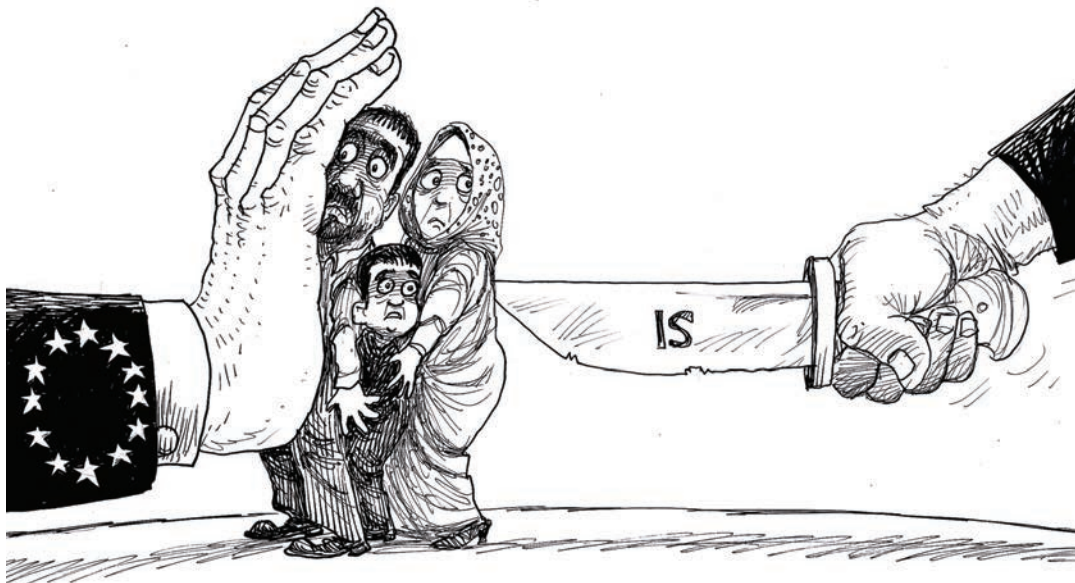
*VIANDEN 2015, Luxemburg
Treća nagrada Nikola Listeš
Tema: bio, organsko, prirodno, ekološko*

*1. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURA SISAK 2015
Posebno priznanje Roko Idžojić, Tema: Jazz & Blues*

11. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURA, SOLIN 2015
Grand Prix Mojmir Mihatov, Tema: arheologija

PRIŠTINA 2015 (Kosovo)
Prva nagrada Petar Pismestrovic, tema: Halo Europa